

08.11.2023

6 клас

укр.мова

Добровольська В.Е.

**Іменник як частина мови:
загальне значення, морфологічні ознаки,
синтаксична роль**

Мета:

повторити вивчене та поглибити знання про іменник;
навчитися визначати морфологічні ознаки іменника,
розвивати вміння визначати синтаксичну роль іменника;
виховувати любов до рідного слова.

Пригадай

Довідка

Морфологія – це...

розділ науки про мову, який вивчає частини мови, їх граматичні категорії

Іменник – це ...

самостійна частина мови, яка називає предмет, дію або стан

Іменник відповідає на питання...

Хто? Що?

Іменники – назви істот відповідають на питання **ХТО?**

Тіна Кароль

лікар

тигрень

Іменники – назви неістот відповідають на питання **ЩО?**

хліб

море

гриб

телефон

Іменники поділяють на
конкретні (сприймаються безпосередньо органами чуттів) і
абстрактні (виражають поняття, які людина не може
сприймати органами чуттів).

боксер

м'яч

хоробрість

ананас

біг

пам'ять

Іменники належать до певного роду,
змінюються за числами та відмінками

Рід

Чоловічий

Заєць, ворог, мак

Жіночий

Надія, річ, людина

Середній

Місто, море, теля

Спільний

Сердега, плакса

Число

Однина + множина

Лист - листи

Тільки однина

Радість, Дніпро

Тільки множина

Шахи, Суми

Відмінок

Називний

Родовий

Давальний

Знахідний

Орудний

Місцевий

Кличний

**Дієслова заміни іменниками, що означають назву дії або стану,
а прикметники — іменниками, що означають назву якостей
або властивостей предмета :**

- **Відбудувати —**
- **Розвинути —**
- **Зміцнити —**
- **Підготувати —**
- **Чесний —**
- **Мужній —**
- **Корисний —**
- **Блакитний —**

- **Відбудова**
- **Р...**
- **М..**
- **П...**
- **Ч...**
- **М...**
- **К...**
- **Б...**

Запиши іменники у дві колонки:

- 1) назви істот;**
- 2) назви неістот.**

Ровесник, лисиця, ранок, світло, літак, сестра, дівчинка, квітка, карась, кінь, стіл, ялина, юрист, школа, Максим, телефон, Мельник, зошит.

[Ключ для перевірки](#)

Ключ для перевірки

Істоти

- Ровесник
- Лисиця
- Сестра
- Дівчинка
- Карась
- Кінь
- Юрист
- Максим
- Мельник

Неістоти

- Ранок
- Світло
- Літак
- Квітка
- Стіл
- Ялина
- Школа
- Телефон
- Зошит

Запиши іменники у дві колонки:

- 1) вжиті в однині;**
- 2) вжиті в множині.**

**У кожному іменнику підкресли першу літеру.
Із цих літер прочитай народне прислів'я.**

Доля, ножиці, екзамени, озеро, приклади, радощі,
берег, радість, експеримент, дочка, обеліски, птахи,
іграшка, абрикоси, дерева, ліс, олівець, експонати.

[Ключ для перевірки](#)

Ключ для перевірки

Добре діло не пропаде

Рід іменника

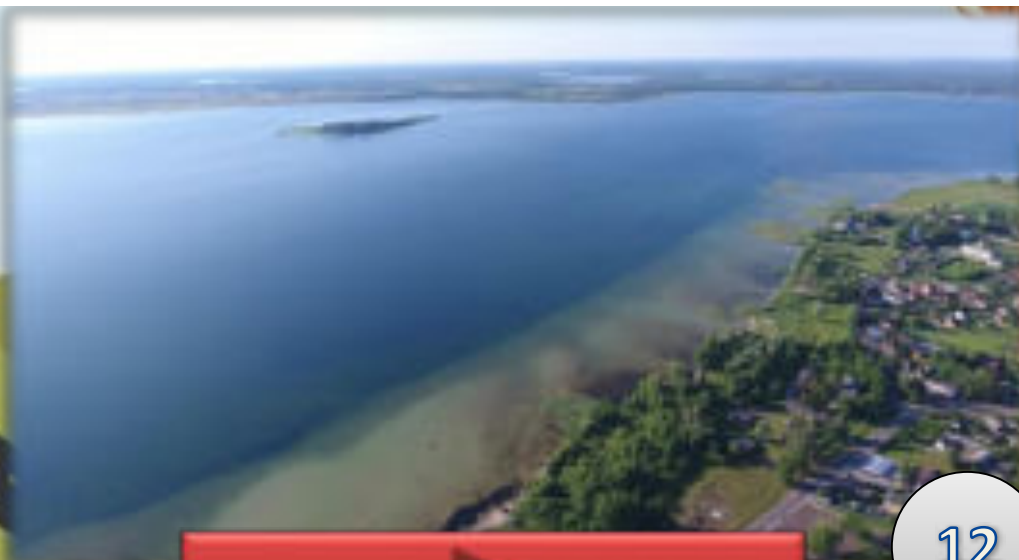
Виписати іменники, визначити їх рід.

Світязь – найбільше та найглибше озеро природного походження в Україні. Світязь чомусь схожий на море, у вітряну погоду хвиля тут досягає півтораметрової висоти...

Є у Світязя дивовижна приваблива сила. Слід увійти до його кришталевої води, як душа наповнюється радістю. Майже уздовж всієї берегової смуги озера росте ліс. У літній час тут можна удосталь надихатися напоєним ароматом хвої повітрям.

о. Світязь

Ключ для перевірки

Ключ для перевірки

Чоловічий рід: *Світязь, ліс, час, аромат.*

Жіночий рід: *Україна, погода, хвиля, висота, сила, вода, душа, радість, смуга, хвоя.*

Середній рід: *озеро, походження, море, повітря.*

Синтаксична роль іменника

У реченні іменник найчастіше є підметом, додатком, рідше – присудком, означенням чи обставиною.

Спиши речення, підкресли в них іменники.

Поясни лексичне значення виділених іменників.

Українці любили ластівку і вважали її Божою пташкою. У колядках вона віщує господареві добробут, а сім'ї обіцяє **благополуччя**. Ластів'їне гніздечко під **стріхою** вважалось за добру прикмету. Зруйнувати його – великий гріх. На обличчі може з'явитися **ластовиння**.

З етнографічного довідника.

Ключ для перевірки

Ключ для перевірки

Українці любили ластівку і вважали її Божою пташкою. У колядках вона віщує господареві добробут, а сім'ї обіцяє благополуччя. Ластів'їне гніздечко під стріхою вважалось за добру прикмету. Зруйнувати його – великий гріх. На обличчі може з'явитися ластовиння.

З етнографічного довідника.

Робота з підручником

1. С. 93 (опрацювати, вивчити правила).

2. Вправа 185 с.95

3. Вправа 186 с.96

ТЕСТУВАННЯ

1. Іменник – це частина мови, яка:
(за буквою писати відповідь обов'язково)

а)

- означає назву ознаки предмета;

б)

- означає назву предмета;

в)

- означає дію предмета;

г)

- вказує на предмет, ознаку, кількість, але не називає їх.

2. Укажи рядок, у якому всі слова є іменниками:

а)

- лікар, поле, писала, ліс;

б)

- місиво, велосипед, квітка, книга;

в)

- малювання, сонце, він, телефон;

г)

- метро, розчарування, іти, північ.

3. Визнач іменник, який означає назву істоти:

а)

- огірок;

б)

- дорога;

в)

- гусеня;

г)

- ромашка.

4. У якому рядку всі іменники назви неістот?

а)

- казка, пісня, Олена;

б)

- коник, стіл, олень;

в)

- береза, оса, тісто;

г)

- велосипед, сік, трава.

5. Визнач іменник у Д.відмінку:

а)

- олівця;

б)

- літак;

в)

- дівчині;

г)

- деревом.

6. Іменник – це самостійна частина мови, що змінюється за:

а)

- відмінками, числами;

б)

- родами, числами;

в)

- відмінами, числами;

г)

- відмінками, родами.

7. Укажіть рядок, в якому всі слова – іменники, що вживаються тільки у множині:

а)

- дощі, двері, веселки;

б)

- хрущі, зайці, джинси;

в)

- шорти, граблі, Чернівці;

г)

- народи, приказки, виделки.

8. Скільки відмінків в українській мові?

а)

- Вісім;

б)

- Сім ;

в)

- Шість ;

г)

- Дев'ять .

9. Укажіть речення, у якому вжитий іменник у формі Кл. в.

а)

- Бігли коні, половецькі коні, досі ще земля од них гуде.

б)

- Земля на теплій сонячній орбіті пливе у вічність.

в)

- А в присмерковій далині все ті ж красоти віковічні!

г)

- Воскресайте, камінні душі.

10. Яким членом речення є виділене слово?
*Будуть зорі встигати розложистий **шлях** (Леся Українка).*

а)

- додатком;

б)

- підметом;

в)

- обставиною;

г)

- присудком.

*Посміхнися!
Ти – молодець!*

СЬОГОДНІ НА УРОЦІ Я

Я дізна(в,ла)ся...

Я навчи(в, ла) ся...

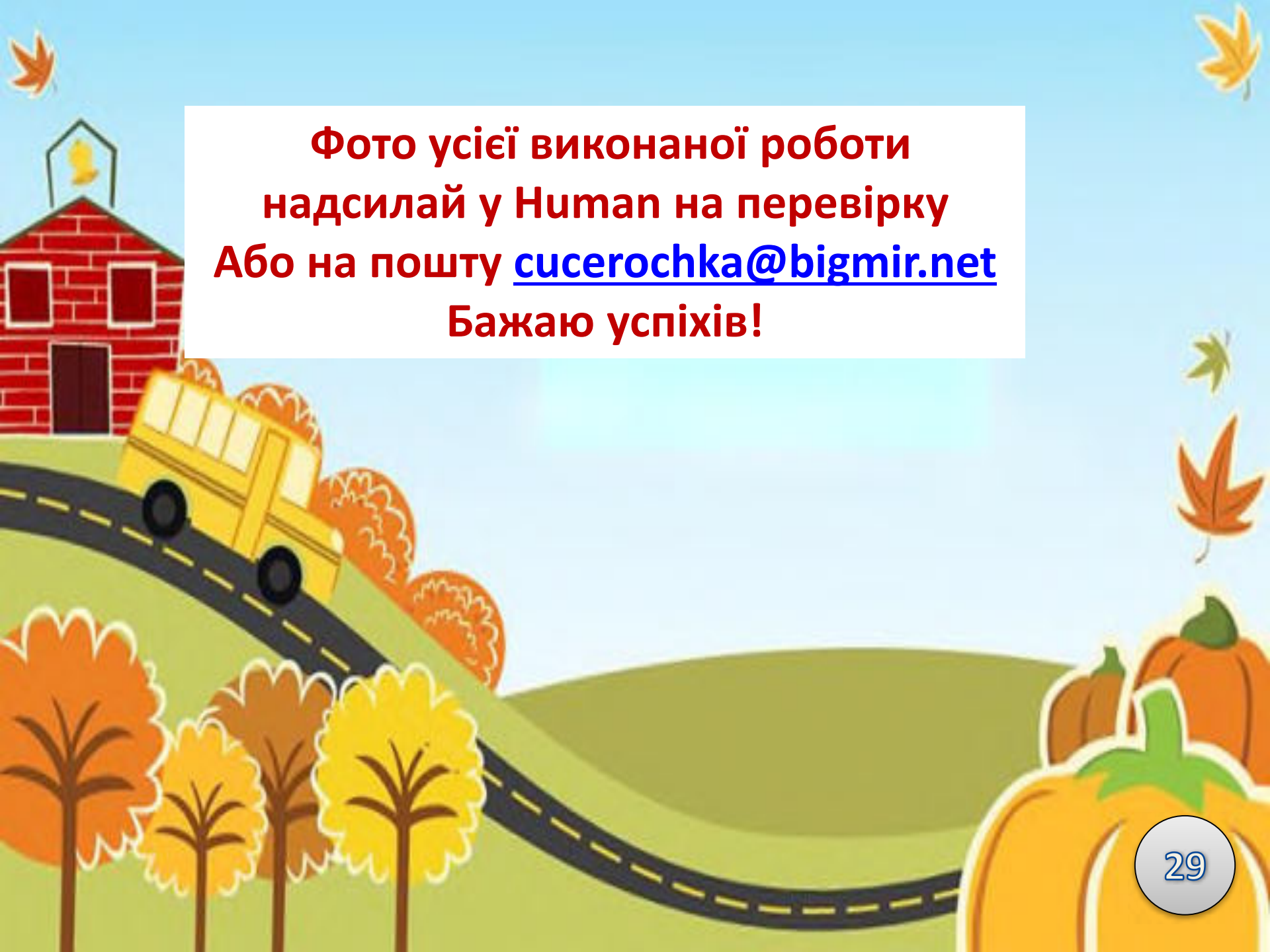
Мені сподобалося...

Мене зацікавило...

Я РОЗУМІЮ, ЩО МЕНІ ТРЕБА

ВИВЧИТИ...

повторити...

The background is a colorful autumn-themed illustration. On the left, there is a red brick house with a chimney emitting a small flame. A yellow school bus is driving on a winding road that curves through a landscape with green hills and trees in shades of orange and yellow. In the bottom right corner, there are several large, orange pumpkins. A few autumn leaves are scattered in the sky.

**Фото усієї виконаної роботи
надсилай у Нитан на перевірку
Або на пошту cucerochka@bigmir.net
Бажаю успіхів!**